

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj VI.

V sredo 12. mali travna 1848.

List 15.

Ljubljanski učenci
svojim junaškim bratom na Dunaju. *page 55.*

Verli bratje! pripustite,
De tud' Krajske lire glas
Poje dela glasovite,
Sreč prihodnjih lepi kvas.
Polno, radosti pijano
Vam serce nasprot plami,
Vam do zadnje srage vdano
Vročo Vam daruje kri. —

60.50.45
Studne so meglé krivale
In morile moč duhá,
Misli so visoke spale
V tmi prepada silniga.
Baziliska gléd strupeni
Cara je okroževal,
Je preklep in pah jekleni
Sercu milimu koval.

Ah! pač ljudstvo je klicalo:
„Mili oče, reši nas!“
Alj le h gluhim je jokalo,
K Njemu sej ni segel glas.
Padaj, padaj le solzica,
Oče, ah! ne vidi te;
Vozka k Njemu je stezica —
Tudi ta zaperta je.

Alj prišel je dan mašvanja
Na perutih Severa,
In zvezdica blagostanja
Nam zasije iz Dunaja.
Vaša desna je trešila
Zmaja divjiga u prah,
Vaša desna je zdrobila
Ljudstva solzam strašni pah.

Vi verige ste razbili,
Duhu zlat podali ključ,
Vi obnehje mu zjasnili
In prižgali rajsko luč.

Zdaj duh prosti se dviguje,
Z orlam pije sonca žar,
V znanstev krogu se raduje,
Stan mu je nadzvezdni var.

Dolgo se j' kolo valilo
Nezvestobe in laži,
Vsac'ga v téku svóm zdrobilo,
Kdor ni vriskal sužnosti.
Alj strašno je zagromelo
„Stoj!“ kolesu silnimu;
„Stoj!“ in glej! kolo se smelo
Vstavi klicu Vašimu.

Vi bandero ste svobode
Razprosterli v jasni dol;
Združeni z močmi osode
Sužnosti zdrobil' prestol.
Dokončal je delo slavno
Naših bratov um in dlan;
Dokončal je je postavno,
Sreče nam pripeljal dan.

Serce nam radosti vriska,
Divji trešen je v prepad;
Kone je zdaj nadlog in stiska,
Že zori napredka sad.
Pevaj, struna, večno slavo
Hrabrim rešiteljam vsim;
Pokončal' so hidri glavo —
Pevaj, lira Krajska, jim! —

V gorah Krajskih se razlega
Vašga duha slavni čin,
In verši krog Save brega
Do Slovenskih tje planin.
Verh gorá z duham ognjenim
Pa navdan Slovinc stoji;
Serca polniga iskrenim
Bratam Vam roko moli.

Draga mati pa Slovenja
Prave sine/Vas spozná,
In veseliga stermenja
Zmage venec Vam podá.

„Slava večna slava!“ vpije,
Nje svetišče Vam odpre —
In na venca listkih sije
Z zlatim' čerkam': „Živite!“ —

F. Jeriša, narodni stražnik.

Pesem Ljubljanske národne straže.

Bratje, ukajmo veselí!
Zdaj živéti smo začéli;
Svoboda óbje ma nas —
Spíceljne pa dávi čas.
Vam, učenci, Dunajčani!
Krajna hvalo večno da —
U ljubezni ljudstva vžgani
Sužnost zmagate svetá.

Natiskati prosto smémo,
Sovladlja *) nam je, vémo —
Ferdinand oboje da;
Bog ga žíví zdravíga!
Kdor darove té nam kuží,
Je človeštva gerdi tat —
Hlapcu, ki trinogam služí,
Naj naš meč objame vrat!

Bog, vladarje daj pravične,
Le zateri vse krivične!
Sužnost kdor nazaj žéli —
Naj le verv ga pokorí.
Bratje bódimo, naródi!
Zemlja naša néba dom —
Le pravica naj nas vódi;
Večno vtíhni brona grom!

Vi, kraljestev, ljub' soldatje!
Stebri, ostanímo bratje.
Za očastvo, dragi mir,
Za svobodo, sreče vir,
Terdno, terdno bomo stali,
In pokoršino in čast
Sovladíi vsi zkazali;
Terli sužnosti pošast!

Ne bojimo se mi vraga;
Naš namen je smert al' zmaga —
Natočímo kupice,
Terčímo, de zlega se!
Prostim bratam zdaj napímo
Vsih narodov krog in krog —
Eniga sercá zavpímo:
Mózi vam predragi Bog!

V Ljubljani 31. sušca 1848.

Miha Kastelic, ud Ljubljanske národne straže.

× Prošnje krajskih deželni stanov v rečéh slovenskiga naroda.

Razun več družih v prid dežele v vélikim zboru krajskih deželni stanov sklenjenih prošinj, ktere bojo Krajski deželni stanovi presvitlimu Cesarju na Dunaj poslali, tudi slovenska národnost (Nationalität) ni bila pozabljena, marveč so bile njene vošila — razun malokterih, ki še ne véjo, de je Krajska dežela Slovenska dežela, čeravno so Krajski — enoglasno poterjene, de se imajo v imenu deželni stanov na Dunaj Cesarju poslali.

*) Konstitucija je, vémo —

Te prošnje v slovenskih rečéh so:

1.) Pomnoženje šol po deželi, in de bi se v šolah nobeni soseski kak drug jezik ne silil, kakoršniga si ona sama izvoli.

2.) V mestnih šolah naj se sicer nemški jezik uči, zraven njega pa tudi slovenski jezik obširniši pravico zadobi, kakor dozda. — Za šolske pripravnike (Preperanden) naj se zraven nemškiga posebno slovensko učilistvo napravi.

3.) Razun šolske izreje fantov naj se bi tudi izreja deklic pazljiviši izpeljevala.

4.) Podúk v slovenskim jeziku naj se tudi že učencam latinskih šol (gimnazja) odpre.

5.) Ilirski pravopis naj se po vsih slovenskih šolah vpelje.

6.) Plačila deželni učiteljev naj se povikšajo.

7.) Na cesarske službe, pri kterih imajo uradniki s slovenskim ljudstvom v kakoršni si bode zadevi opraviti, naj se postavijo le taki možje, kteri se skazejo, de slovenski jezik popolnoma umejo. Izpraševanja v ta namen naj se pripustijo deželni stanovam, kteri bojo zbor v slovensini učenih mož skupej poklicali, ki bo noviga uradnika izprašal.

8.) Vse cesarske povelja in postave naj bi, kakor dozdej v nemškim, prihodnjič tudi v slovenskim jeziku v natis prišle; ravno tako naj bi se tudi vse oznanila deželni poglavarstva in vsih kresijskih in kantonskih gospósk v slovenskim jeziku v dokladi Novíc vsaki teden med ljudstvo dajale.

9.) Šola za obertnost in umetnost (Realschule) naj se v Ljubljani napravi v nemškim jeziku, za proste rokodelce in obertnike pa v slovenskim; šola za kmetijstvo naj se bolj v djanskim poduku (praktisch) razšíri, in pa šola zdravilstva živine in poduka v podkovanji konj v slovenskim jeziku napravi.

S temi in v oglasu kmetam razloženimi prošnjami, ktere bojo Krajski deželni stanovi za stran domačih potreb Cesarju predpóložili, se véžejo véčidel prošnje, ktere so naši rodoljubi domorodci na Dunaji, pa tudi verla šolska mladost v Ljubljani deželni krajskim stanovam na serce položili, razun vošila, ktero je še posebej Ljubljanska šolska mladost na znanje dala, de bi se v Ljubljani vseučiliše (Universität) napravilo.

Tudi meni so deželni stanovi zaupanje skazali, de so me berž v začetku v zbor posvetovanja za deželno koristnih in potrebnih naprav poklicali. De sim se z vso gorečnostjo za napravo vsih potrebnih in mogočih domorodnih reči potegoval, mi mende ni potreba na dolgo in široko razlagati, kér moja prisega je bila in bo: več delati, kakor besedovati.

Bog daj, de bi bile vse naše vošila uslišane!

Dr. Bleiweis.

Oglas kmetam

zavoljo tlake, desetine in drugih gruntnih gosposkih dacij.

Véliko zbor Krajskih deželni stanov (Landtag), pri kterimu so bili zraven mestni poslancov tudi trije kmetje — umni možje — pričijoči, je 6. tega mesca zraven mnogih družih za deželo koristnih reči sklenil, presvitlimu Cesarju prošnjo na Dunaj poslali, de v prid grajšakov in desetinjakov, pa ravno tako tudi v prid podložnih kmetov in desetincov, se bo zamogel vsak podložni kmet in desetinc tlake, desetine in sleherne druge gruntne gosposkine dacije